

Strategi

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Regler

Borås Stads
Riktlinjer för hemtjänst, kort
tidsvistelse och vård och
omsorgsboende samt regler för
hemvårdsbidrag och förenklat
beslutsfattande

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Vård- och äldre-nämnden

Datum: 25 oktober 2022

För revidering ansvarar: Vård- och äldre-nämnden

Dokumentet gäller för: Vård- och äldre-nämnden och Sociala omsorgsnämnden.

Dokumentet gäller till och med: 2026

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål.

Innehåll

1 Inledning	4
2 Hemtjänst	5
2.1 Trygghet	5
2.2 Omvårdnad	5
2.3 Måltider	5
2.4 Ledsagning	5
2.5 Utevistelse	5
2.6 Inköp	6
2.7 Städning	6
2.8 Tvätt	6
2.9 Avgränsning	6
3 Korttidsvistelse	7
3.1 Avgränsning	7
3.2 Övrig information	7
4 Vård och omsorgsboende	8
4.1 Avgränsning	8
4.2 Övrig information	8
4.3 Parbo/fortsätta bo tillsammans	8
5 Regler för hemvårdsbidrag	9
5.1 Övrig information	9
6 Regler för förenklat beslutsfattande	10
6.1 Inledning	10
6.2 Insatser och omfattning	10
6.3 Stöd med städning	10
6.4 Stöd med tvätt	11
6.5 Digitalt stöd	11
6.6 Motivering till valda ålderskriterier	11

1 Inledning

Borås Stads riktlinjer för hemtjänst, korttidsvistelse och vård- och omsorgsboende utgår från socialtjänstlagens intentioner. Riktlinjerna vänder sig till personer som på grund av ålder eller funktionsnedsättning har svårt att klara sin dagliga livsföring, behöver hjälp och stöd och inte kan få det tillgodosett på annat sätt.

Riktlinjerna syftar till att uppnå likvärdiga bedömningar. Det görs dock alltid en individuell bedömning utifrån skälig levnadsnivå. Beviljat stöd ska utformas på ett sådant sätt att det ökar personens möjlighet att leva ett självständigt liv. Den enskilde ska få förutsättningar att ha inflytande över hur beviljade insatser planeras och utförs. Personen som beviljas stöd ska så långt som möjligt delta i utförandet av insatserna.

Välfärdsteknik är ett alternativ till hur insatsen kan utföras och ska bidra till att den enskilde behåller sin självständighet och integritet.

I dokumentet finns även regler för förenklat beslutsfattande och regler för hemvårdsbidrag. Hemvårdsbidrag är ett ekonomiskt stöd som också innefattar möjlighet till regelbunden avlösning.

2 Hemtjänst

2.1 Trygghet

Den som känner oro i vardagen kan beviljas telefonkontakt eller trygghetsbesök. Omfattningen är individuell efter behov och syfte.

Trygghetslarm är en insats som säkrar kontakten med personal vid fall eller annan olycka. Trygghetslarm är behovsprövat.

2.2 Omvårdnad

Den som inte klarar sin personliga omvårdnad kan få stöd med det efter individuell bedömning.

Hjälp med personlig hygien sker vanligtvis vid uppstigning och sänggående, liksom stöd att klä på och av sig. Stöd med toalettbesök och med förflyttningar i hemmet sker vid planerade besök under hela dygnet. Den som inte klarar duscha kan få stöd med detta efter individuell bedömning.

2.3 Måltider

Den som inte kan ordna måltider själv kan få bistånd för detta.

För huvudmålet finns olika möjligheter:

- Köp av färdiglagad mat från livsmedelsbutik eller leverantör av dagligvaror.
- Ledsagning till restaurang. Det ska finnas behov av social samvaro och sällskap under måltid.
- Stöd att laga mat i hemmet, om personen själv kan delta i matlagningen.

Den som av medicinska skäl har behov av specialkost och inte kan få behovet tillgodosett genom något av ovanstående alternativ, finns möjlighet till leverans av kyld specialkost.

Den som inte klarar sina övriga måltider kan en eller flera gånger om dagen få stöd med enklare måltid. Den som inte klarar att inta mat och dryck, kan vid behov få stöd vid måltid.

Disk beviljas en gång om dagen.

2.4 Ledsagning

Den som inte kan ta sig till aktiviteter eller liknande kan få bistånd för detta. Ledsagning till och från:

- Sociala aktiviteter beviljas en till två gånger per vecka.
- Inköp av dagligvaror beviljas endast om det finns särskilda skäl.
- Frisör, fotvård och liknande beviljas efter behov.
- Planerat besök på vårdcentral, tandläkare och sjukhus beviljas endast om det finns särskilda skäl.
- Akut besök på vårdcentral, tandläkare och sjukhus beviljas inte.

2.5 Utevistelse

Den som inte kan ordna sitt behov av utevistelse och/eller social samvaro kan få stöd med detta en till två gånger per vecka, oftare om det finns särskilda skäl.

2.6 Inköp

Den som behöver stöd att handla dagligvaror och/eller färdiga maträtter kan få bistånd för detta en gång i veckan. Bistånd i form av inköp av sällanköpsvaror beviljas en till två gånger per år.

Nödvändiga inköp till exempel på apotek eller ledsagning till bank beviljas normalt en gång per månad.

2.7 Städning

Den som inte klarar städning kan var tredje vecka beviljas städning av två rum och kök, hall och toalett. Särskilda behov som till exempel sjukdom kan ge skäl till städning oftare.

Fönsterputsning och avfrostning av kyl och frys kan beviljas två gånger per år.

Större insatser som sanering, storstädning, flyttstädning eller städning av källare beviljas inte.

2.8 Tvätt

Den som inte klarar sin tvätt kan få stöd med det varannan vecka. Särskilda behov som till exempel sjukdom kan ge skäl till tvätt oftare.

Handtvätt, mangling, strykning av underkläder och lakan samt tvätt av mattor beviljas inte.

2.9 Avgränsning

Beviljat stöd är personligt och omfattar inte andra som bor i hushållet eller gäster.

Makar och sambos har ett gemensamt ansvar för hushållet. Det innebär att hjälp med matlagning, inköp, städning och tvätt inte beviljas om enbart en i paret har nedsatt förmåga. Sammanboende ska hjälpa varandra med sysslorna i hemmet. Kravet att hjälpa till i hemmet gäller även hemmaboende barn utifrån ålder och mognad.

Utesysslor som snöskottning eller gräsklippning beviljas inte, normalt inte heller omsorg om husdjur.

3 Korttidsvistelse

Korttidsvistelse är en biståndsbedömd insats i form av tillfällig vistelse utanför det egna boendet där personen får vård och omsorg dygnet runt. Insatsen är ett komplement till hemtjänst, hemsjukvård och anhörigstöd. Korttidsvistelse kan beviljas antingen vid enstaka tillfällen eller i form av växelvård.

Vistelse på korttidsenhet kan bli aktuell efter utskrivning från sjukhus, som avlösning för anhörig eller om något annat inträffat, som gör att personen har omfattande behov av vård och omsorg som inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Personen kan behöva mobilisering och/eller utredning om framtida behov. Det kan också vara vistelse i väntan på vård- och omsorgsboende eller vård i livets slut. Särskilda skäl kan vara omfattande bostadsanpassning och svåra medicinska skäl som inte kräver sjukhusvård.

Växelvård innebär att den som behöver vård och omsorg växlar mellan att bo hemma och att vistas på korttidsenhet. Den anhöriga får avlastning och den vårdbehövande kan på så sätt bo kvar längre i sitt ordinarie boende.

3.1 Avgränsning

Att den sökande tackar nej till stöd och hjälp i hemmet är i sig inget skäl för att beviljas korttidsvistelse. Korttidsvistelse beviljas inte för personer som bor på eller fått tillgång till en plats på vård- och omsorgsboende.

3.2 Övrig information

Personer med demenssjukdom kan beviljas avlösning på korttidsenhet men regelbunden växelvård för personer med demenssjukdom är inte att föredra. Den rekommenderade stödformen, enligt de nationella riktlinjerna för personer med demenssjukdom och deras anhöriga, är dagverksamhet eller avlösning i hemmet. Vilken eller vilka insatser som beviljas ska var anpassade efter behoven, förutsättningarna och den aktuella situationen.

4 Vård och omsorgsboende

När behovet av omvårdnad, trygghet och tillsyn är så omfattande att det inte längre kan tillgodoses i den egna bostaden, beviljas vård- och omsorgsboende. Vid erbjudande om plats på vård och omsorgsboende ska kommunen ta hänsyn till personer som tillhör en nationell minoritet. Den äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet ska beaktas.

I den individuella bedömningen ingår beräkning av den ekonomiska brytpunkten. Det innebär att det görs en beräkning av kostnaden för beviljade insatser i ordinärt boende som sedan jämförs med kostnaden för en plats på vård- och omsorgsboende.

Brukare med varaktigt behov av insatser i ordinärt boende och där kostnaden motsvarar eller överstiger kostnaden för plats på vård- och omsorgsboende, ska informeras om möjligheten att ansöka om och bli beviljad en plats på vård- och omsorgsboende. Det är inte en förutsättning att den ekonomiska brytpunkten uppnås för att bli beviljad plats på vård- och omsorgsboende.

4.1 Avgränsning

Bostadens utformning är i sig inget skäl till att beviljas en plats på vård- och omsorgsboende. Är bostaden olämpligt utformad i förhållande till personens behov av stöd och hjälp, hänvisas personen till att själv söka en mer anpassad bostad på den öppna bostadsmarknaden.

Att den sökande tackar nej till stöd och hjälp i hemmet är i sig inget skäl för att beviljas vård- och omsorgsboende.

4.2 Övrig information

Den som beviljats vård- och omsorgsboende ska erbjudas en plats skyndsamt, dock senast inom tre månader efter beslut. Personen bör få möjlighet att titta på det erbjudna boendet och ska tacka ja eller nej till platsen senast tre dagar från erbjudandet. Inflyttning bör ske inom tio dagar från erbjuden plats. Den som vistas på korttidsenhet eller på sjukhus och som har fått beslut om vård- och omsorgsboende och inte kan gå hem emellan, ska tacka ja till erbjuden plats då det inte kommer att beviljas alternativa insatser.

Den sökande kan tacka nej en gång till erbjuden plats och har då rätt att stå kvar på väntelista, under förutsättning att personen inte befinner sig på sjukhus eller korttidsenhet. Om den sökande tackar nej mer än en gång rekommenderas den sökande att återta sin ansökan så att ärendet kan avskrivas. Om så inte sker bör biståndshandläggaren återta ärendet för ny prövning av förändrade förhållanden, det vill säga ta reda på om sökandens behov förändrats sedan ansökan om vård- och omsorgsboende beviljades.

Boende på vård- och omsorgsboende har rätt att efter inflyttning, begära omplacering till ett annat vård- och omsorgsboende. Begär den enskilde omplacering, kommer en biståndshandläggare ta kontakt med den enskilde och personalen på vård- och omsorgsboendet för att klargöra skäl till omplacering. Om en omplacering ska fullföljas hamnar den boende på väntelista och erbjuds nytt vård- och omsorgsboende när plats finns tillgänglig.

4.3 Parbo/fortsätta bo tillsammans

Par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver så omfattande stöd, vård och omsorg att han eller hon behöver bo på ett vård- och omsorgsboende. Denna möjlighet ingår i en skälig levnadsnivå för äldre personer som varaktigt sammanbor eller tidigare har varaktigt sammanbott. Det ska inte vara fråga om sammanlevnad av kortare karaktär. Insatsen är frivillig och förutsätter att båda makar och sambor vill fortsätta bo tillsammans. Biståndshandläggare utreder och fattar beslut om parbo.

5 Regler för hemvårdsbidrag

I vissa fall erbjuder Borås Stad bistånd som inte är lagstadgat eller bedöms ingå i skälig levnadsnivå, vilket hemvårdsbidrag är.

Hemvårdsbidrag kan beviljas till den som har stora svårigheter att klara sig i vardagen på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl och som får omvårdnad av någon anhörig. Som anhörig räknas i detta sammanhang familj, släkting eller annan person.

För att hemvårdsbidrag ska beviljas ska följande kriterier vara uppfyllda:

- Den sökande och den/de anhöriga ska bo i samma hushåll.
- Den sökande ska vara folkbokförd och stadigvarande bosatt i Borås Stad.
- Den sökande ska ha fyllt 18 år.
- Den sökande ska ha bedömda behov av hjälp och stöd minst 20 timmar i veckan.
- Stödet ska bestå av daglig hjälp med på- och avklädning, hygien, toalettbesök, förflyttning, måltider, regelbunden tillsyn, vissa medicinska insatser. I stödet räknas inte hjälp med praktiska sysslor såsom matlagning, inköp, städ eller tvätt.
- Behovet av hjälp ska förväntas bestå i minst sex månader.

Beslut om hemvårdsbidrag är tidsbegränsat med en omfattning på maximalt ett år, därefter sker en ny prövning.

Den som är beviljad hemvårdsbidrag har under beslutsperioden möjlighet att beviljas avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 16 timmar per månad.

Hemvårdsbidrag kan utöver avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 16 timmar per månad endast kombineras med:

- Trygghetslarm.
- Enstaka biståndsbedömd korttidsvistelse.

5.1 Övrig information

Hemvårdsbidraget är ett kommunalt bidrag och fastställs till fem procent av prisbasbeloppet per månad. Hemvårdsbidraget är skattefritt och betalas ut till den sökande. Den sökande kan fördela hemvårdsbidraget på flera personer om det är flera anhöriga som delar på vården, förutsatt att de bor i samma hushåll.

Om den sökande är tillfälligt frånvarande från hemmet exempelvis på grund av sjukhusvistelse eller korttidsvistelse, minst 14 dagar under en kalendermånad, halveras hemvårdsbidraget. Vid frånvaro hel månad utbetalas inget hemvårdsbidrag.

Hemvårdsbidraget upphör om den sökandes eller anhörigas förutsättningar förändras. Exempel på förändrade förutsättningar kan vara att den sökanden flyttar till ett vård- och omsorgsboende eller att den som vårdar själv blir sjuk och behöver stöd och hjälp på ett sådant sätt att hen inte längre kan tillgodose den sökandes behov av omvårdnad.

6 Regler för förenklat beslutsfattande

6.1 Inledning

Förenklat beslutsfattande innebär att socialnämnden utan föregående behovsprövning får erbjuda hemtjänst till äldre personer. Syftet är att ge kommuner möjlighet att bevilja äldre personer insatser inom äldreomsorg på ett enklare sätt. Det är frivilligt för kommunerna att tillämpa förenklat beslutsfattande.

Förenklat beslutsfattande har inte som syfte att utöka omfattningen av insatser som i annat fall beviljas enligt traditionellt beslutsfattande med ansökan, utredning och beslut. Socialtjänstlagens intentioner att insatserna ska stärka individens förmågor är alltså vägläddande.

6.2 Insatser och omfattning

Borås Stad tillämpar förenklat beslutsfattande för äldre personer folkbokförda i Borås Stad. Följande insatser omfattas:

- stöd med städning
- stöd med tvätt
- digitalt stöd

Beviljat stöd ska utformas på ett sådant sätt att det ökar personens möjlighet att leva ett självständigt liv. Den enskilde ska få förutsättningar att ha inflytande över hur beviljade insatser planeras och utförs.

Omfattningen av insatserna baseras på ett genomsnittligt behov.

Besluten är tidsbegränsade och gäller i ett år då en uppföljning senast ska göras.

6.3 Stöd med städning

Stöd med städning kan beviljas utifrån förenklat beslutsfattande för personer från 80 år folkbokförda i Borås Stad. Vid hushållsgemenskap ska den som ansöker vara minst 80 år.

Stöd med städning beviljas en gång per hushåll var tredje vecka, och omfattar två rum och kök, hall och toalett. För insatsen debiteras avgift enligt gällande taxa.

Stöd med städning omfattar även fönsterputsning och avfrostning av kyl och frys max två gånger per år.

I de fall den enskilde har behov av städning utöver det som kan beviljas enligt reglerna för förenklat beslutsfattande ska ansökan och utredning hanteras enligt traditionell handläggning med beslut enligt 4 kap. 1§.

Insatsen ska utföras tillsammans med den enskilde som deltar utifrån egen förmåga.

Större insatser som sanering, storstädning, flyttstädning eller städning av källare beviljas inte. Utesysslor som snöskottning eller gräsklippning beviljas inte.

6.4 Stöd med tvätt

Stöd med tvätt kan beviljas utifrån förenklat beslutsfattande för personer från 80 år folkbokförda i Borås Stad. Vid hushållsgemenskap ska den som ansöker vara minst 80 år.

Stöd med tvätt beviljas en gång per hushåll varannan vecka, och omfattar även renbäddning. För insatsen debiteras avgift enligt gällande taxa.

I de fall den enskilde har behov av stöd med tvätt utöver det som kan beviljas enligt reglerna för förenklat beslutsfattande ska ansökan och utredning hanteras enligt traditionell handläggning med beslut enligt 4 kap. 1§.

Insatsen ska utföras tillsammans med den enskilde som deltar utifrån egen förmåga.

Handtvätt, mangling, strykning av underkläder och lakan samt tvätt av mattor beviljas inte.

6.5 Digitalt stöd

Digitalt stöd kan beviljas utifrån förenklat beslutsfattande för personer från 75 år folkbokförda i Borås Stad.

Digitalt stöd kan uppgå till max 8 timmar per person och år, fördelat på max fyra tillfällen. Om två personer i en hushållsgemenskap ansöker om digitalt stöd kan det beviljas med max 12 timmar per år, fördelat på max sex tillfällen. Båda ska vara minst 75 år. Insatsen är avgiftsfri. Insatsen beviljas inte enligt 4 kap. 1§.

Digitalt stöd ska ge praktisk vägledning i olika tjänster och användningsområden såsom inköp online, möjligheter att upprätthålla sociala kontakter och delta i aktiviteter i och utanför hemmet. Insatsen ska ge individuellt utformad baskunskap om, och introduktion i, digitaliseringens grundläggande möjligheter. Insatsen ska även ge information om välfärdsteknik generellt, och dess möjligheter till delaktighet och självständighet.

Digitalt stöd omfattar inte stöd eller rådgivning vid inköp av teknisk produkt. Inte heller installation, support eller reparation av produkter som inte fungerar.

6.6 Motivering till valda ålderskriterier

Ålderskriterierna för insatserna stöd med städning och stöd med tvätt motiveras genom att det vid 80 års ålder sker en tydlig ökning av andelen boråsare som erhåller hemtjänst, och att en liten andel får avslag. Andelen personer 80 år och äldre som har insatser av hemtjänsten är högre jämfört med åldersgruppen 65–79 år. Det visar att det finns en tydlig skillnad mellan dessa båda grupperns behov.

Ålderskriterierna för insatsen digitalt stöd motiveras genom att personer över 75 år är den i särklass största gruppen som använder internet sällan eller inte alls. Utbildning i och användning av digital teknik och internet kan minska ensamhet hos äldre och ett eventuellt digitalt och socialt utanförskap.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se